

МРЕЖА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

е-билтен

бр. 09

јули - декември 2014

ИЗДАВА

Мрежа за рурален развој на
Република Македонија
email: info@ruralnet.mk

ул. Коста Веселинов За
1000 Скопје
Р. Македонија
Тел: +389 (2) 3075 506
Факс: +389 (2) 3075 503

www.ruralnet.mk

Во овој број...

- 1**
стр. 3

Успешно заврши проектот за општински стратегии за климатски промени во општина Пехчево
- 2**
стр. 4

Активности на Арт Поинт – Гумно во периодот јули-декември
- 3**
стр. 7

Организација – членка на МРР промовирана на Бит Фест
- 4**
стр. 7

Реализирани активности на Фондацијата за локален развој и информатички технологии- ФЛОРИТ
- 5**
стр. 9

АКТИВНОСТИ НА ЗДРУЖЕНИЕТО „Козјачија во срцето“ во периодот јули – декември 2014
- 6**
стр. 10

Одбележан Етно денот на младите фармери во Република Македонија
- 7**
стр. 11

Конференција на тема „Предизвиците на жената-претприемач во руралната средина“
- 8**
стр. 12

Одбележан Меѓународниот ден на руралната жена
- 9**
стр. 13

Одржани обуки за организациите членки на МРР на РМ
- 10**
стр. 13

Теренска работилница во овоштарник во с. Младо Нагоричане
- 11**
стр. 14

УСАИД објавува студии за адаптација на земјоделството кон климатските промени
- 12**
стр. 15

Презентација на резултатите од проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени
- 13**
стр. 16

Фотографија на Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени објавена во календарот на УСАИД за глобални климатски промени за 2015 година
- 14**
стр. 17

Одржано шестото собрание на Балканската мрежа за рурален развој (БМРР)
- 15**
стр. 18

Значајната улога на семејното земјоделство во руралните средини
- 16**
стр. 19

СОБИР НА ПРЕПАРЕ 2014: Кревање на гласот на рурална Европа

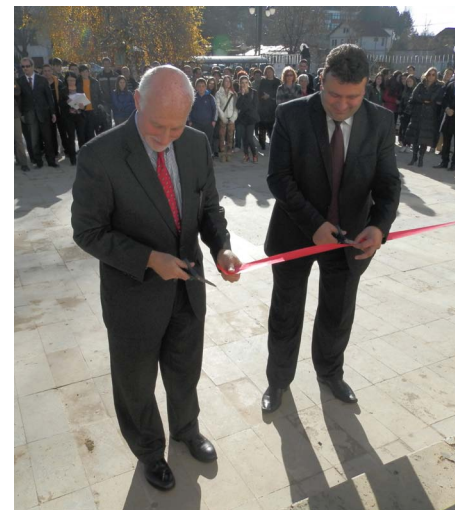
1

Успешно заврши проектот за општински стратегии за климатски промени во општина Пехчево

На ден 18.12.2014 година и официјално заврши проектот Општински стратегии за климатски промени во општина Пехчево. Завршетокот на проектот беше означен со свечено сечење на лента пред Домот на културата Јане Сандански во Пехчево од страна на Директорот на Мисијата на УСАИД Џејмс Стајн и Градоначалникот на општина Пехчево Игор Поповски. Со сечењето на лентата и официјално во функција беа ставени сега веќе енергетски ефикасните институции во општина Пехчево дел од пилот проектот „Енергетска ефикасност во општина Пехчево“ кој беше имплементиран како еден од приоритетите од Општинската стратегија за климатски промени на општина Пехчево. Проектот опфаќаше енергетско-ефикасни реновирања и надградби во општинската зграда, општинското основно училиште Ванчо Китанов, детската градинка 7 Септември, спортската сала Јане Сандански и Домот на културата Јане Сандански. Преку подобрување на термоизолацијата и инсталирање на систем за парно греење на пелети како и преку

користење енергетски-ефикасни сијалици на уличните светилки, заедницата ги намали трошоците и емисиите на стакленички гас. Инаку општина Пехчево е прва општина која што изготви Стратегија за климатски промени и истата беше изгласана од страна на Советот на општината и прва општина во која започна и заврши имплементацијата на пилот проектот кој заедницата го избра како најприоритетен од Стратегијата. Инаку целиот проект беше финансиран од страна на УСАИД, имплементиран од Милиеуконтакт Македонија, а локален партнер беше Здружението – Центар за лековити билки и шумски плодови „Амброзија“ од Пехчево.

На настанот поздравен говор кон присутните имаа Градоначалникот на општина Пехчево Игор Поповски, Директорот на Мисијата на УСАИД Џејмс Стајн, Извршниот Директор на Милиеуконтакт Македонија – Игор Славковски, како и координаторот на Програмата за мали грантови на Глобалниот еколошки фонд, Златко Самарџиев кој ја искористи оваа прилика за да го промовира новиот проект – „Намалување на CO₂ и за-

штеда на финансии преку замена на фосилно гориво со обновлив извор на енергија во претшколската установа во Пехчево“ кој како резултат на соработката помеѓу Глобалниот еколошки фонд и Милиеуконтакт Македонија почна да се имплементира во општина Пехчево, а имплементатор е Здружението – Центар за лековити билки и шумски плодови „Амброзија“ од Пехчево, а локални партнери се општина Пехчево и ОЈУДГ „7 Септември“ – Пехчево. Проектот е финансиран од UNDP, и истиот ќе трае до 30.11.2015 година.

Активности на Арт Поинт - Гумно во периодот јули-декември

1. Изложба на детски творби - ДИВИТЕ БИЛКИ ОД МОЈОТ КРАЈ

Како резултат на детската инспирација од дивите билки во регионот на Илинска-Плакенска Планина, а во рамките на ИПА проектот „Поврзување на луѓето со природата – зајакнување и вмрежување на граѓанските здруженија во Македонија“, на 28^{ми} август, во рамките на традиционалната манифестација „СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ“, беше отворена изложба со наслов: **ДИВИТЕ БИЛКИ ОД МОЈОТ КРАЈ**.

Изложбата беше поставена во холот на основното училиште „Браќа Миладиновци“, во с. Слоештица. Присутните, освен што имаа можност да ги видат прекрасните детски креации на хартија и од хартија (цртежи, хербариуми и оригами), ги слушнаа и трите наградени литературни творби (две песнички и гатанка). Куратори на изложбата се двајца од уметниците кои годинава беа рези-

дентни гости во АПГ: Кристине Никол од Германија и Дик Робертс од САД.

Богатството на дивите билки од регионот видено со детски очи ќе биде претставено на повеќе локации низ земјава. До сега, оваа изложба про-

патува низ Демир Хисар и Битола (Младински културен центар), а во соработка со другите локални партнери на проектот, збогатена со фотографии од секој од регионите, ќе биде поставена и во Тетово, Охрид и Скопје.

Во соработка со:

Поддржано од:

Повеќе информации на:
<https://www.facebook.com/groups/438266682933364/>

2. 8мо СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ

На 28^{ми} август 2014 година, на празникот Голема Богородица, којашто воедно е и заштитничка на селото Слоештица, камбаната на црквата Св. Атанасиј, ги повика посетителите и почитувачи на Петре М. Андреевски и неговите пораки за истрајноста на македонскиот бит на осмото СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ.

Годинешнава манифестација беше во знакот на 80-годишнината од раѓањето на великанот, што преку целата година, со пригодни сеќавања, се чествува на повеќе ло-

кации низ земјава.

Честа на „беседење“ за Петре, овојпат им припадна на членовите на МакеДокс фестивалот на креативен документарен филм коишто годинава ја одбраа Слоештица и уметничкото гумно за седиште од кадешто го реализираа својот проект „Патувачко кино“ низ селата од демирхисарскиот регион.

На сцената „Мостот Бела Река“, беше откриена скулптура на истакнатиот режисер Владо Цветановски кој беше еден од идејните татковци на манифестацијата. Автор и донатор на скулптурата е Жарко Башески.

СЛАВЕЊЕТО НА ПИРЕЈОТ беше збогатено со уште две изложби и проекција на документарни филмови на МакеДокс.

3. Петто патувачко кино на „МАКЕДОКС“

Патувачкото кино на фестивалот на креативен документарен филм „Македокс“ од 17 до 28 август имаше проекции на 18 документарни филмови во Крушево и во селата Журче, Жван, Единаковци, Слепче, Смилево, Суводол и Кутретино, Сопотница и

Слоештица. Со оглед на големата посетеност од локалните жители, Патувачкото кино, во сите села низ демирхисарскиот регион во кои помина, успеа да ја оствари својата мисија непосредно да влијае во процесот на децентрализација на културата во државата и да овозможи кинопроекции во мали и рурални

места. Последната проекција на петото Патувачко кино на „Македокс“ се одржа во селото Слоештица на 28 август, каде заедно со домаќините од Арт Поинт Гумно учествуваше во реализацијата на манифестацијата „Славење на Пирејот“ и во прославата на празникот Голема Богородица. Така екипата на „Македокс“ беседеше пред гробот на великанот Петре М. Андреевски. Патувачкото кино заврши во неговото родно село Слоештица. Реалниот живот од приказните на креативните документарни филмови го проектиравме во една нова реалност, откриена на падините на Плакенска планина. Краткиот филм за Слоештица, звукот на гајдата на Ангел Петковски од Вирово и филмот „Карпо патник“ на Матјаж Иванишин го затворија осмото издание на киното под отворено небо. Крајот на патувачкото кино, можеби, е нов почеток, открива желба да останеме тука. Тешко ни е да се поделиме од овој прекрасен предел.

4. „Слушајте со широко отворени очи“ - омаж за Мишел Раби

На 10 годишнината од смртта на францускиот илустратор, графички дизајнер, сликар, сонувач и вљубеник во Македонија – Мишел Раби (во август 2004 год. неговата пепел беше ра-стурена низ падините на Осоговски-

те Планини), во галеријата на Арт Поинт – Гумно е поставена изложба од 12-тина негови дела, дел од приватната колекција на семејството Андреевски. Изложбата беше официјално отворена на 28^{ми} август, во рамките на манифестацијата СЛАВЕЊЕ НА ПИРЕЈОТ.

5. Меѓународна ликовна работилница/Уметничка резиденција 2014

Годинешната меѓународна ликовна работилница/уметничка резиденција од единствен вид во нашата земја, се одржа во периодот од 26^{ти} август до 20^{ти} септември. На уметничкото гумно во Слоештица твореа четворица реномирани уметници: **Кристине Никол**, една од најетаблираните уметници на германската ликовна сцена; **Јан Триашка**, професор по цртање, дигитална графика и графички дизајн на универзитетот во Братислава; **Александар Педовиќ**, уметник од соседна Србија кој негува и применува мултидисциплинарен однос кон уметноста и дизајнот. Неговата инспиративна енигма е прашањето: Каде завршува архитектурата, а каде е почетокот на визуелните уметности?! Плакенска планина беше енигмата што го инспирира и денес, по завршување на работилницата во Слоештица; **Дик Робертс**, сликар, поет и музичар од САД којшто од 2007 година е и резиден-

тен жител на Слоештица. Годинава, тој го замени неговиот типичен апстрактен сликарски израз со фигуративни претстави.

На 13^{ти} септември, вратите на ликовното студио во Арт Поинт – Гумно беа отворени за сите љубители на уметноста. Низ Отвореното студио се прошетаа повеќе од 150 посетители од земјава и секако, децата

од Слоештица и околината. Освен што ги видоа изработените уметнички дела и лично проговорија со авторите, дел од посетителите имаа и ексклузивна можност да пробаат оригинален „Словачки паприкаш“ подготвен во казанот што поранешниот Амбасадор на Словачка во Македонија, Г-динот Роберт Кирнаг го донесе во Слоештица.

3

Организација – членка на МРР промовирана на Бит Фест

Традиционалниот битолски фестивал Бит Фест и оваа година изобилува со богата и разновидна програма. Покрај бројните изложби, концерти и театарски претстави, беше организиран и саем на ракотворби каде меѓу големиот број гости од повеќе земји во светот, учество зема и Етно Шоп Беба како организација членка на Мрежата за рурален развој. На битолскиот Широк Сокак кој беше украсен со различни ракотворби, Етно Шоп Беба ја промовираше македонската традиција и култура изложувајќи ги своите многубројни македонски носии, сувенири и други интересни предмети изработени од вештите раце на жените членки во оваа организација.

4

Реализирани активности на Фондацијата за локален развој и информатички технологии- ФЛОРИТ

Во периодот од јули - декември 2014, **Фондацијата за локален развој и развој на информатички технологии – Гевгелија** (ФЛОРИТ) во рамките на проектот „Развој на електронска берза за земјоделско прехранбени производи во прекуграничната област“ (E-AUCTION), преку Програмата за прекугранична соработка помеѓу Грција и Македонија (2007-2013) реализираше и учествуваше на неколку настани во партнерство со Грчко – Италијанската стопанска комора

од Солун, Стопанска комора на Кукуш, Грчко - Германската комора за индустрија и трговија и Општина Кавадарци.

Идејата за проектот „Развој на електронска берза за земјоделско прехранбени производи во прекуграничната област“ (E-AUCTION) е базирана врз успешниот модел на Италијанската онлајн берза за размена на земјоделски производи и риба (ВМТИ), која е развиена и управувана од Унијата на Италијански трговски комори. Преку платформата за електронска аукција, која е

главна проектна активност, ќе им се помогне на локалните произведувачи да ја задоволат побарувачката на производи и да стигнат до нови канали на дистрибуција на производите. Исто така, проектот предвидува поддршка на локалните произведувачи преку индивидуални тренинзи за користење на платформата.

Главната цел е развој на економијата во прекуграничната област преку активности со кои се искористуваат потенцијалните можности на регионот.

На 06.09.2014 ФЛОРИТ учествуваше на roadshow кое беше организирано од партнерот општина Кавадарци. Традиционалниот тиквешки гроздобер беше одлична можност да се промовира проектот E-AUCTION во Кавадарци пред многубројните по-

сетители. Покрај тоа, партнерите од грчка страна ја презентираа платформата за електронска аукција, нејзиното функционирање и користта од истата за производителите, преработувачите и купувачите на земјоделски производи.

Во Солун, Грција на 12.09.2014 се одржа меѓународниот саем Експо на кој општина Кавадарци заедно со ФЛОРИТ, на свој штанд ги презентираа целите и активностите на проектот. Воедно производители на вино и мед од тиквешкиот регион се претставија со свои производи.

На 06.11.2014, Фондацијата за локален развој и развој на информатички технологии организираше Конференција во Гевгелија на која учествуваа партнерите во проектот, како и претставници од гевге-

лиски компании од прехранбено-земјоделскиот сектор, претставници од ПЕ на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во Гевгелија, од Агенцијата за поддршка и развој на земјоделството и други заинтересирани граѓани. На Конференцијата присутните беа информирани за целните задачи на проектот, а имаа можност да ги видат и презентациите за платформата за електронска аукција и на Водичот за инвестиции, иновативни бизниси и процедури за извоз. На овој настан, партнерите од проектот реализираа и посети во некои од најголемите прехранбено-преработувачки компании во Гевгелија, чии сопственици пројавија интерес за користење на оваа електронска платформа.

Меѓународна соработка

Директорот на ФЛОРИТ – Гевгелија на 19 и 20 Ноември учествуваше на конференцијата „Трансформација на локалното производство на храна во пристапниот процес кон ЕУ: можности и предизвици“ која се одржа во Истанбул, Турција организирана од канцеларијата на ТАКСО во Турција во соработка со македонската канцеларија на ТАКСО и поддржана од проектот ESSEDRA: “Еколошки одржлив социо-економски развој во руралните области”

На конференцијата учествуваа здруженија, фондации, здруженија на фармери, кооперативи, унии и мрежи на граѓански организации (ГО) кои работат на прашања поврзани со локално производство на храна, безбедност на храната и биоразновидност, органско производ-

ство, земјоделство кое не ја загрозува животната средина/рурален развој. Настанот беше фокусиран на можностите и предизвиците што ги носи со себе пристапниот процес кон ЕУ во поглед на локалното производство на храна, вклучувајќи ги следните аспекти:

- Учество на ГО, во текот на пристапниот процес, во донесување одлуки поврзани со регулативата за пристап до локална храна и локално производство на храна
- Политиките на ЕУ и на земјите учеснички за одржливо локално производство на храна вклучувајќи стандарди на производство, хигиенски услови и барања, маркетинг, како и нивно спроведување

- Пристап до поддршка и заштитни системи во пристапните земји и предизвици кои произлегуваат од индустријализацијата во земјоделските политики вклучувајќи регулативи за генетско модифицирани организми во производството на храна
- Улогата и соработката на ГО за зачувување на био-разновидноста на храната во текот на пристапниот процес

Во рамките на конференцијата, беа разменети добри практики од ГО, а директорот на ФЛОРИТ – Гевгелија посебно ги нагласи можностите на новите е-алатки за маркетинг на локалното производство на храна.

Настанот беше финансиски овозможен од ЕУ програмата „Луѓе за луѓе“.

АКТИВНОСТИ НА ЗДРУЖЕНИЕТО „КОЗЈАЧИЈА ВО СРЦЕТО“ ВО ПЕРИОДОТ ЈУЛИ – ДЕКЕМВРИ 2014

Здружението “Козјачија во срцето” во периодот од јули до декември имаше повеќе активности од областа екологија, како што беше акцијата за расчистување на диви депонии во неколку села од Козјачијата.

Најголема активност на Здружението во овој период беше организирањето на Манифестацијата “Бајловски Средби”, по шести пат.

Манифестацијата се одржа на **28 – септември 2014** год. (недела) пред Задружниот дом во селото Бајловце. Бројот на присутните на Манифестацијата беше над **1500** луѓе.

Манифестацијата делумно финансиски беше поддржана од Мрежа-

та за Рурален развој на Република Македонија, како и од општината Старо Нагоричане.

На годинешнава Манифестација беа реализирани следниве активности:

- Забавни народно – спортски игри;
- Натпревар за најдобра баница, подготвена на традиционален начин;
- Стара Козјачко – Бајловска свадба, во изведба на три културно – уметнички друштва со презентација на свадбени обичаи и носии од Козјачкиот регион;
- Културно – уметничка програма;
- Заеднички ручек и дружење на учесниците и гостите на Манифестацијата од сите краевина на Македонија и пошироко.

Одбележан Етно денот на младите фармери во Република Македонија

Со заедничка соработка помеѓу Федерацијата на фармери на Република Македонија (ФФРМ), Мрежата за рурален развој на Република Македонија (МРР на РМ) и нејзината организација – членка, здружението Хорти Еко, на 26 октомври во с. Мокрино, струмичко, беше организирана овогодинашната манифестација „Етно ден на младите фармери во Македонија“. Настанот беше збогатен со настапот на музички и играорни групи од Македонија и соседна Бугарија. На повеќе паноа беа изложени фотографии од сите досега одржани манифестации по повод денот на младите фармери како и детски цртежи од повеќе училишта во струмичкиот регион.

„Иако на прв поглед се чини дека младите фармери во нашата земја ги има сè помалку, сепак тие претставуваат значајна алка во развојот на земјоделскиот сектор во Република Македонија. Иновативноста, храброста и ентузијазмот, што пред сè се карактеристики на младите, се подеднакво клучни како за развојот на земјоделското стопанство, така и за руралниот развој на локалната заедница каде што истите делуваат.“ – истакна во својот поздравен говор Марија Трпевска, претставник на Мрежата за рурален развој на Репу-

блика Македонија. Покрај неа, свои обраќања имаа Никола Стаменов – претседател на ФФРМ, Томе Тимов – координатор на ФФРМ и претседател на здружението Хорти Еко и претставник од Прокредит банка, кои ја истакнаа важната улога на младите фармери во зачувување на традицијата и културното наследство.

Крајната цел на настанот беше да се промовира важноста на иницијативите и активностите на младите во зачувување и развој на руралните средини и да се поттикне нивно заедничко, проактивно учество во подобрување на земјоделскиот сектор во земјава.

Ден предходно, на 25 октомври, во Струмица, се одржа годишниот состанок на Мрежата на млади фармери на ФФРМ. На состанокот беа присутни повеќе млади фармери и жители од струмичкиот регион, кои се обратија Никола Стаменов – претседател на ФФРМ и Марија Трпевска како претставник на Мрежата за рурален развој на Република Македонија. Владо Србиновски, претседателот на Балканија - Балканска Асоцијација за алтернативен туризам, имаше своја презентација на темата „Перспективите на младата рурална популација во агро-

туризмот во Македонија.“ Проф. Д-р Вјекослав Танасковиќ од Факултетот за земјоделски науки и храна сподели некои од резултатите постигнати од досега спроведените активности во рамки на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, имплементиран од МРР на РМ. Тој ги запозна присутните со влијанието од климатските промени врз земјоделското производство и даде објаснување за мерките за конзервација на вода, чија примена е неопходна за да се намалат штетните ефекти од истите.

Младиот фармер и претседател на здружението Хорти Еко, Томе Тимов, по завршување на состанокот, за посетителите организираше прошетка и разгледување на природните богатства што ги нудат руралните средини во околината на Струмица. Беа посетени 2 манастири во струмичките села, Водоча и Вељуса, кои датираат уште од IV и XI век.

7

Конференција на тема „Предизвиците на жената-претприемач во руралната средина“

На 14 октомври 2014 год. во Мултикулти Центар, Кочани, Мрежата за рурален развој на РМ и Федерацијата на фармерите на РМ организираа Конференција на тема „Предизвиците на жената-претприемач во руралната средина“. Настанот имаше цел да го поттикне претприемништвото кај руралната жена, зголемувајќи ја нивната свест за предизвиците и можностите што ги нудат руралните средини.

Васка Мојсовска од с. Тимјаник, неготинско, Весна Петрова од с. Лесново и Ана Пачемска од Берово, ги споделија своите позитив-

ни примери како успешни жени претприемачи од руралните средини.

Во втората половина од настанот, претставници од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство ја презентираа ИПАРД програмата, по што беше отворена дискусија каде присутните имаа можност да поставуваат прашања и да ги споделат проблемите и потешкотиите со коишто се соочуваат при аплицирањето. Претставниците на МЗШВ изразија отвореност за соработка и ги повикаа заинтересираните да им се обратат за совети и консултации во процесот на подготовка на нивните апликации.

Одбележан Меѓународниот ден на руралната жена

На 15 октомври 2014 год. во с. Мојанци, Кочани, по седми пат во земјава беше одбележан Меѓународниот ден на руралната жена. Манифестацијата традиционално ја организираа Федерацијата на фармерите на РМ и Мрежата за рурален развој на РМ, со цел да ја истакнат улогата на жената во развојот на земјоделството и руралните средини.

Оваа година настанот собра повеќе од 300 жени од различни краеве на Македонија. Кон присутните се обратија Ратко Димитровски - градоначалник на општина Кочани, Никола Стаменов - Претседател на ФФРМ и Петар Ѓоргиевски - Претседател на МРР на РМ.

Гордана Митровска-Беба - претседател на здружението Етно Беба од Куманово, членка на МРР на РМ, Васка Мојсовска - жена фармер од с.Тимјаник, неготинско и Љубица Џониќ, координатор на мрежата на жени при ФФРМ, споделувајќи ги своите позитивни искуства, испратија апел до жените во руралните средини за покренување заеднички иницијативи и здружено делување во остварувањето на заедничките интереси. Тие ја истакнаа важноста на поттикнувањето и развојот на претприемништвото кај руралната жена и неговото значење за подобрување на економијата во руралните средини.

Во рамките на манифестацијата беше организиран и натпревар во правење традиционална тава, каде учествуваа 8 жени од различни средини и ги истакнаа своите вештини и познавања на традиционалната кујна.

9

Одржани обуки за организациите членки на МРР на РМ

Како дел од активноста за градење на капацитетите на Мрежата за рурален развој на РМ, спроведувана во рамки на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, на 7ми и 8ми јули во Скопје, беа организирани две обуки на кои беа поканети организациите-членки на МРР на РМ. Целта на обуките

беше подобрување на комуникациските и презентациски вештини, како и стекнување на нови знаења во делот на финансиски менаџмент на проекти. Вкупно 19 претставници на граѓански здруженија активно учествуваа во обуките, потврдувајќи ги придобивките од истите и изразувајќи интерес за реализација на нови обуки на теми кои се од значење за нивното работење.

10

Теренска работилница во овоштарник во с. Младо Нагоричане

Во рамките на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени на 3 септември, во селото Младо Нагоричане, беше организирана теренска работилница. Настанот се одржа во овоштарник со круши каде проектот вршеше тестирање на различни техники и мерки за адаптација кон климатските промени.

На работилницата присуствуваа 20 советници на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството) од различни делови на земјава. Техничките експерти во

областа на овоштарството, на опитното поле креирано од проектот спроведоа комбинација од теоретски и практични едукативни сесии. На учесниците им беа објаснети значењето и придобивките од употребата на различни адаптивни мерки како УВ заштитни мрежи, покровни култури, подлоги отпорни на суша и мулчирање. Присутните исто така имаа можност да ги споредат штетите предизвикани од град кај круши кои не се заштитени со УВ мрежи со оние кај кои има инсталирано УВ мрежи. Употребата на заштитни мрежи има двојна улога, т.е. покажа одлични резултати во намалување на сончевите изгореници како и заштита на културите од град. Бројни корисни совети и инструкции за примена на различни земјоделски адаптивни практики беа овозможени од страна на експертите, со цел да им помогнат на земјоделците во заштитата на овошните култури од штетните влијанија на климатските промени.

УСАИД објавува студии за адаптација на земјоделството кон климатските промени

На 5 ноември, беше одржана презентација на две студии за климатски промени објавени од страна на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени – едната е фокусирана на ефектите од климатските промени врз земјоделскиот сектор во Македонија, а другата е со фокус на нивното негативно влијание врз сточарството. Студијата за сточарство е прва од овој тип во Македонија.

Наодите беа споделени со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ), со приближно 50 фармери, трговци, добавувачи и претставници на земјоделски здруженија, академски, владини институции и невладини организации и ќе бидат достапни до сите пошироко засегнати страни во земјоделскиот сектор. Студиите обезбедуваат основни информации кои ќе бидат користени во идните иницијативи за адаптација во земјоделството и анималното производство и ќе послужат како релевантен документ особено за МЗШВ, во креирањето на политики поврзани со климатските промени и активности за прилагодување на земјоделството.

„Климатските промени се еден од приоритетите на владата на САД ширум светот“, рече директорот на мисијата на УСАИД, Џејмс Стајн. „Овде во Македонија, ние им помагаме на индивидуалните земјоделци да ги ублажат ефектите од климатските промени.“ На крајот, тој ги охрабри фармерите да ги следат многуте корисни препораки наведени во извештаите.

Кон присутните се обратија и Заменик министерот за земјоделство, Ванчо Костадиновски, директорот на проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, Петар Ѓоргиевски, додека проф. Д-р Ордан Чукалиев и проф. Д-р Сретен Андонов направија кратка презентација на наодите од двете студии.

Тригодишниот проект на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени, започна да се спроведува во април 2012, од страна на Мрежата за рурален развој на РМ. Целта на проектот е да им помогне на земјоделците да се адаптираат на климатските промени и да го зачуваат нивото на приход преку намалување на штетите предизвикани од промените во животната средина. Проектните активности се фокусирани во медитеранската зона, вклучувајќи го Вардарскиот регион со делови од струмичко и гевгелиско – земјоделско богати области коишто се под најголемо влијание од климатските промени.

Презентација на резултатите од проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени

На 7 ноември, во рамките на Меѓународниот саем за широка потрошувачка „Агрофуд“, во Скопје, со почеток во 11:00 часот, Мрежата за рурален развој на Република Македонија во соработка со Скопски саем организираше работилница со цел да ги презентира резултатите добиени од досегашните активности спроведени преку проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени. Професори од Факултетот за земјоделски науки и храна и Земјоделскиот институт, ги споделија резултатите и достигнувањата од имплементацијата на адаптивни мерки во овоштарството, градинарството и лозарството, како и наодите од двете објавени студии за адаптација на земјоделството и на анималното производство спрема климатските промени. Воедно целта на настанот беше да ја зголеми свеста на земјоделските производители, но и на целокупната јавност за предизвиците и ефектите од климатските промени во земјоделскиот сектор во Република Македонија.

„Досегашните и идни активности на овој проект, се пионерски чекори во областа на адаптивни мерки, за справување со ефектите од климатските промени во земјоделството и сметаме дека значително ќе придонесат во подобрувањето на одржливите практики на земјоделските системи во Република Македонија.“ изјави Петар Ѓоргиевски, претседател на Мрежата за рурален развој на РМ и директор на проектот.

На презентацијата присуствуваа над 100 земјоделци, претставници на АПРЗ (Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството), земјоделски здруженија, невладини организации, научни и образовни институции.

13

Фотографија на Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени објавена во календарот на УСАИД за глобални климатски промени за 2015 година

Проектот на УСАИД за адаптација на земјоделството кон климатските промени во октомври поднесе 4 фотографии со опис на проектни активности на Конкурсот на УСАИД за фотографија за климатски промени. Во декември беше објавено дека една од фотографиите на проектот ќе биде ставена во календарот на УСАИД за глобални климатски промени за 2015 година заедно со уште 13 други фотографии од проекти на УСАИД широм светот. Збирката на УСАИД со најдобри климатски фотографии од 2014 ќе биде значајно претставена пред функционери на американската влада, како и пред деловни и невладини лидери од преку 100 земји во текот на Климатските преговори на ОН во 2014 година. Календарот беше објавен и на веб-страницата на МРР, како и на фејсбук профилот, а споделен беше и на фејсбук профилот на УСАИД Македонија.

MAY 2015

NOVO SELO, MACEDONIA
PHOTO: Aleksandra Todorovska

In the rural village of Novo Selo, an elderly man learns about affordable techniques to adapt crops for climate change. About half the people in rural Macedonia depend on small farms and orchards, and harvests are highly sensitive to climate variations and weather extremes. USAID is working with small farmers to develop and disseminate affordable practices to protect crops from current and future risks, including hotter temperatures, droughts, floods and storms. Simple techniques like placing nets over orchards to block ultraviolet radiation have already proven useful in protecting fruit from hail and sun damage. A "caravan" of climate change experts periodically travels the countryside, distributing information and hosting open question-and-answer sessions with farmers. These benefits stem from non-climate programs.

LEARN MORE www.usaid.gov/macedonia/fact-sheets/adaptation-climate-change-agriculture

S	M	T	W	T	F	S
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

GLOBAL CLIMATE CHANGE INITIATIVE

Одржано шестото собрание на Балканската мрежа за рурален развој (БМРР)

На 5 декември 2014 во Банско, Бугарија, беше одржана шестата собраниска сесија на Балканската мрежа за рурален развој, на која присуствуваше претседателот на Мрежата за рурален развој на Република Македонија, Петар Ѓоргиевски.

Во текот на шестото собрание на БМРР, членките на БМРР дискутираа за реализираните активности во периодот септември – декември 2014, планираните активности за 2015 согласно акциониот план на БМРР и одлуките на членството.

Значајната улога на семејното земјоделство во руралните средини

Министерството за земјоделство и рурален развој и Мрежата за рурален развој на Црна Гора заедно со Постојаната работна група за рурален развој на Југоисточна Европа (SWG) организираа конференција за семејно земјоделство на тема „Значајната улога на семејното земјоделство во руралните средини“. Конференцијата стави акцент на значајната улога на семејното земјоделство, клучните предизвици и идни приоритети и ги посочи најдобрите мерки за поддршка на семејните фарми. Конференцијата која беше одржана на 1ви јули 2014 год. во Подгорица, Црна Гора, меѓу другото, имаше цел да ги изрази постоечките економски и социјални услови за семејно земјоделство во регионот. Привлекувајќи претставници на министерствата за земјоделство од земјите на Југоисточна Европа т.е. институции – членки на Постојаната работна група за рурален развој на Југоисточна Европа, организации – членки на Балканската мрежа за рурален развој, претставници на организации за семејно земјоделство, соработници, производни организации,

претставници на приватниот сектор итн., конференцијата имаше намера да ги покрене проблемите на семејните земјоделци надвор од нивните фарми. Секоја земја – учесник, вклучувајќи ја и Македонија, имаше кратка презентација за моменталната ситуација во земјоделскиот сектор и семејното земјоделство. Посебно внимание привлече презентацијата на г-дин Золтан Калман, Раководител на сектор во Министерството за земјоделство на

Унгарија, која даде преглед на главните резултати од „Глобалниот форум и Експо за семејно земјоделство“, организиран во Будимпешта, во периодот од 4ти до 6ти март 2014 год. Голема дискусија поттикна и втората презентација на г-дин Калман за „Клучните предизвици и можности за земјоделски инвестиции во семејното земјоделство. Каде сме глобално и регионално?“, фокусирајќи се на својата земја – Унгарија.

СОБИР НА ПРЕПАРЕ 2014: Кревање на гласот на рурална Европа

Претставникот на Мрежата за рурален развој на Република Македонија беше еден од вкупно дваесеттемина претставници од различни Европски земји кои учествуваа на овогодишниот Собир на ПРЕПАРЕ, одржан во Финска и Естонија, во периодот од 5ти до 9ти септември. Претставниците на повеќе национални рурални движења и мрежи имаа можност да научат нешто повеќе и да разменат искуства во рамки на темата „Кревање на гласот на рурална Европа“.

Настанот беше организиран во вид на дводневна теренска посета во рурални средини во околината на Хелсинки и Талин, проследена со едnodневна конференција на 8ми септември. Учесниците имаа можност да видат повеќе добри практики и иницијативи во руралните средини околу големите градови. Организациите СИТИ од Финска и КОДУКАНТ од Естонија, како партнери на ПРЕПАРЕ, ја претставија својата работа и објаснија како во своите земји го управуваат каскадниот процес на размена на идеи и интереси помеѓу локално, регионално и национално ниво.

Конференцијата одржана во Талин, беше фокусирана на процесот на подготовка на вториот Европски рурален парламент (ЕРП) кој ќе се одржи во 2015 год. Успехот од првиот ЕРП одржан во Брисел во 2013 год. кој собра 150 претставници на 30 земји, ги охрабри ПРЕПАРЕ и ЕРКА да ја продолжат иницијативата. Беа споделени главните цели на ЕРП и

искуствата од организирање на различни национални рурални парламенти. Во рамки на работилниците, работните групи дискутираа за одредени прашања кои го засегаат руралното население со цел истите да бидат покренати на ЕРП. Исто така беше разговарано за каскадниот процес на собирање идеи од локално ниво и нивно донесување на национално ниво, како и за

можностите за финансирање на предстојниот Европски рурален парламент.

Сите присутни ја поддржаа иницијативата и се согласија да ги ангажираат своите ресурси во синтетизирање на идеите и проблемите на руралното население во нивните земји, со цел да го помогнат процесот на организирање на вториот ЕРП.